

Klankwolken uit verschillende tijden

In *Heat & Memory* ondernemen slagwerker en componist Gábor Tarján en violiste Emma Breedveld een vervreemdende zoektocht naar de ongrijpbaarheid van tijd.

door
Dieter van
den Bergh

illustratie
Micha Huigen

Heat & Memory
van Gábor Tarján
en Emma Breedveld
zo 7 nov, 14 uur
en 16 uur, Theater
Artemis

Als doorgewinterd avonturier laat Gábor Tarján zijn muzikale ambities niet graag varen. Ook niet als hij voor kinderen componeert, als muzikaal leider van theatergezelschap Het Filaal. 'Ik wil ze confronteren met nieuwe klanken. In de juiste theatrale context zijn kinderen heel ontvankelijk voor het vreemde.'

Maar Tarján is ook autonoom componist en muzikant, en speelde als slagwerker onder meer de wereldpremière van het 70 minuten durende stuk voor solopauk van Jan van de Putte. Al lang wilde hij iets doen met het gegeven "tijd", bij voorkeur samen met violiste Emma Breedveld, met wie hij vaker

samenwerkt. Dat werd *Heat & Memory*, een solo voor viool en elektronica, waarin Tarján live de knoppen bedient.

'Tijd is een erg goed voorbeeld van het feit dat wij mensen maar een héél klein deel van de realiteit zien. Je hebt de natuurkundige tijd, en je hebt onze emotionele relatie met tijd, met als ultieme voorbeeld onze sterfelijkeheid. Sinds Einstein weten we dat er niet één tijd is. Tijd is niet een pijl die van het verleden naar de toekomst gaat, niet één ding. Als je bijvoorbeeld bij de zee woont dan loopt de tijd een klein beetje langzamer dan wanneer je boven op een berg woont. Het verschil op die kleine afstand is miniem, maar keer op keer is dit fenomeen bewezen: hoe dicht je bij een massa komt, hoe langzamer de tijd loopt.'

Een natuurkundige die hem fascineert is Carlo Rovelli. 'In *The Order of Time* schreef hij over het natuurkundige aspect en over onze menselijke relatie met tijd. Bij hem is tijd verpakt in een vibrerend, speels universum, waarin allerlei tijden door elkaar lopen.' De verschillende benadering van tijd resulteert in *Heat & Memory* in "klankwolken". Enerzijds is het een ritmisch onvoorspelbaar geheel, anderzijds weemoedige verstilling; de "emotionele" tijd.

Gábor Tarján werd geboren in Hongarije, en groeide op in Canada. Internationale invloeden sijnelden als vanzelf door in zijn composities. 'Het Hongaars-Joodse zit er zeker in, ja, die toonafstanden. Maar nog meer heb ik met de verstilling van een abstract componist als Morton Feldman.'

Emma Breedveld (o.a. Sexteto Canyengue en Escher en Ives Ensemble) speelde ooit een vijf uur durend vioolconcert van Feldman. 'Emma is erg breed ingesteld en enorm geïnspireerd. En ze kan ook goed improviseren.'

De violiste had voor hem een verrassing in petto. 'Ze zei: ik kan eigenlijk heel mooi fluiten, maar dat gebruik ik niet vaak. Ik zei meteen: doe maar! Past perfect bij de theatrale elementen in de compositie. We zijn veel meer dan twee muzikanten die droog op het podium staan, meer verklap ik niet!'

